

## ÉSZREVÉTELEK AZ ÚJ ANTITRÖSZT BÍRSÁGKÖZLEMÉNY TERVEZETHEZ

1. Mindenekelőtt fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy **az új antitröszt bírságközlemény kibocsátását összességében üdvözítendőnek tartjuk**, hiszen az elmúlt években előfordult már, hogy a Gazdasági Versenyhivatal nem alkalmazta, nem tartotta megfelelően alkalmazhatónak saját 1/2012. számú antitröszt bírságközleményét, melyet a jogbiztonság, a kiszámíthatóság szempontjából nem tartottunk szerencsésnek.
2. Habár az új antitröszt bírságközlemény (a továbbiakban: **Új Bírságközlemény**) kibocsátásának ötletével egyetértünk, hangsúlyozni szeretnénk, hogy az Új Bírságközleményben a kiinduló bírságösszeg meghatározását, nevezetesen azt, hogy a bírság a releváns forgalom 30%-áig terjedhet, nagyon magasnak tartjuk. A Gazdasági Versenyhivatal elé kerülő esetek egy részében, példának okáért, ha egy vállalkozás tudtán és akaratán kívül részt vesz egy jogsértésben, a jogsértéshez mérten aránytalan hátrányokkal járhat egy ilyen mértékű bírság kiszabása. Évekig elhúzódó – de nem szándékos – jogsértések esetén a **nettó árbevétel 30%-áig terjedő bírság nagy gazdasági nehézséget okozhat** egy-egy vállalkozás számára, sőt, hosszútávon akár az adott vállalkozás működését is ellehetetlenítheti.
3. Az Új Bírságközleményben a megnövekedett bírságösszeg mellett a bírság **mérséklésére csekély és kis arányszámokkal bírő lehetőség** állna rendelkezésre, hiszen az új Bírságközlemény a Tpv. 78. § (3) bekezdésében felsorolt szempontok közül kiemeli a jogsérelem súlyának szerepét. A jogsértés súlyának értékelésekor például kartellek (így akár nem kőkemény kartellnek minősülő információ-kartellek) veszélyeztetése esetében a pontszámot a lehetséges tartomány (30 pont) felső zónájában jelöli ki. Ugyanakkor a jogsértés piaci hatása (30 pont) leginkább akkor válhatna „enyhítő” tényezővé, ha az eljárás alá vont vállalkozás rendkívül gyenge, vagy új szereplő lenne a piacon.
4. A minimális arányszámok felállítását sem tartjuk célszerűnek, mivel minden ügy egyedinek tekintendő, az **arányszámok** pedig, habár jelentősen megkönnyítik a Gazdasági Versenyhivatal munkáját, azzal a veszéllyel járnak, hogy eleve **prejudikálhatják az eljárásokat**.
5. A fenti súlyos (többször objektív) bírság-meghatározás ellentételezésül **aránytalanul kiszámú az enyhítő körülmények figyelembe vételének és értékelhetőségének lehetősége**. Az Új Bírságközlemény alapján kiemelt jelentőségű enyhítő körülmény is legfeljebb 15-25%-al csökkenti a bírság kiinduló összegét (vagyis legfeljebb 1/4-ed résszel, vagy annál is kisebb összeggel), amely közepes jelentőségű enyhítő körülmények esetében legfeljebb 5-15% lehet. Egy közepes értékű enyhítő körülmény elenyésző ahhoz az objektív és magas bírságösszeghez képest, amelyet a GVH az Új Bírságközlemény alapján kiszabhat.
6. Álláspontunk szerint az ilyen alacsony bírságcsökkentési arányszám nem elég hatékony, „motiváló” ahhoz képest, hogy a GVH olyan magatartásokat értékelhet az enyhítő körülmények körében, mint például, hogy egy vállalkozás *„a jogsértést nem hajtotta végre, azt versenyző magatartás tanúsításával elkerülni igyekezett”* (38. pont). Ez a fajta „kedvezmény” **kevésbé motiválja a vállalkozásokat a jogsértés káros hatásainak elhárítására**, főképp, ha esetleg csak 5-6%-os

bírságcsökkentési mértékkel bír a bírságkiszabás során. Sőt, **álláspontunk szerint az aktív, versenyzői magatartás eleve olyan körülménynek számít, amelyet a GVH akár a jogsértés súlyánál, a jogsértés piaci hatásánál (25. pont) is értékelhetne** az adott vállalkozások esetében.

7. Hiába továbbá a fenti, példánál maradva aktív, versenyzői magatartásból kifolyó enyhítő körülmény fennállta, ha a vállalkozás esetében egyéb ún. súlyosító körülmények is fennállnak. Ilyen súlyosító körülményekbe pedig egy vállalkozásnak nem nehéz „belefutni” az Új Bírságközlemény 32. pontja alapján, hiszen önmagában az is súlyosító körülménynek számít, ha „*vezető tisztségviselők (is) érintettek a jogsértés elkövetésében*”. Tekintettel arra, hogy kevés olyan versenyjogsértés történik ma Magyarországon, ahol a cégek esetében a végső döntéseket (pl.: csatlakozás egy versenyjogsértőnek nem tűnő megállapodáshoz, információs rendszerhez) nem vezető tisztségviselők hozzák meg, így e **súlyosító körülmények megléte szinte rendszerszerűen adott**. Emellett pedig **hiába állnak fenn egy vállalkozás esetében bizonyos enyhítő körülmények, valószínűsíthető, hogy egyéb súlyosító körülményekre tekintettel azok nem jutnak majd jelentősebb szerephez** az Új Bírságközlemény jelenlegi formája alapján a bírságkiszabás során.
8. Szükségesnek tartanánk olyan garanciális elvek belefogalmazását az Új Bírságközleménybe, amelyek a vállalkozásokat jobban sarkallják, motiválják a versenyzői magatartás betartására, és nagyobb súllyal értékelik, ha egy eljárás alá vont vállalkozás ténylegesen nem folytat/folytatott antikompetitív magatartást. Álláspontunk szerint a Gazdasági Versenyhivatalnak is az a célja az Új Bírságközleménnyel, hogy a vállalkozásokat tényleges, aktívan versenyző magatartásra sarkallja.
9. Rendkívül üdvöztendőnek találjuk, hogy a **tevőleges jóvátétel** intézménye bevezetésre került az Új Bírságközleménybe. Ugyanakkor álláspontunk szerint **önmagában** (pl.: kötelezettségvállalás megtételének lehetősége mellett) **nem elég motiváló** a vállalkozások számára, hogy egy számukra **vitatott jogsértés esetén** az állítólagosan kárt szenvedett fogyasztóknak, vállalkozásoknak (akár teljes) kártérítést fizessenek, mely a bírság összegéből levonásra kerül. Ez a fajta bírságcsökkentő tényező nem feltétlenül „éri meg” a vállalkozásoknak (főképp vitatott, nehezen eldönthető jogsértések esetén) az Új Bírságközleményben rögzített körülmények, kedvezmények között (65., 55. és 67. pontok). A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) is ismer hasonló jellegű és funkciójú intézményt (ún. tevékeny megbánás intézménye), azonban azt a Btk. büntethetőséget megszüntető okként tartja számon (Btk. 25. §). A Btk. a közepes vagy kisebb súlyú bűncselekménnyel okozott sérelem jóvátételét akként honorálja, hogy az elkövetőt nem rendeli büntetni, súlyosabbnak minősülő bűncselekmények esetében pedig a büntetés korlátlan enyhítésére ad lehetőséget (Btk. 29. §). Álláspontunk szerint a **Btk. fenti logikájának** az Új Bírságközleménybe történő **átvezetése vitatott jogsértések esetében (is) jobban motiválná a vállalkozásokat az állítólagos jogsértés tényleges, tevőleges jóvátételére**. Ekképp az Új Bírságközleménybe átvezetésre kerülhetne, hogy **közepes vagy kisebb fokú jogsértések esetében, tevőleges jóvátétel (teljes körű kártalanítás) esetén bírságkiszabásra ne kerüljön sor (vagy csak jelképes bírság kerüljön kiszabásra), súlyos jogsértések esetében pedig a bírság korlátlanul enyhíthetővé váljon**.

A korlátlan enyhítés lehetővé tételét támasztja alá, hogy a tevőleges jóvátétel a kötelezettségvállalással összevetve nem eredményezi a bírságösszeg jelképes összegűvé válását. Így csak abban az esetben választanák az ügyfelek, amely esetben kötelezettségvállalás nem tehető. Így a bírságközlemény a bírság represszív/elrettentő funkciója irányba lépne, annak ellenére, hogy tevőleges jóvátétel a fogyasztó számára előnyösebb lenne.

E tekintetben némileg vitatni szeretnénk, hogy „a bírság kiszabásának célja a büntetésen túl az egyedi és általános elrettentés” (10.pont) kell kizárólag legyen, mivel bírság a jogsértés gazdasági hatását egyáltalán nem állítja helyre. A tevőleges jóvátétel fokozott alkalmazása nélkül a bírság nem jelent megnyugvást a jogsértést elszenvedőknek, egyedi jogérvényesítésük pedig költséges és hosszú eljárás eredménye lehet. A valóságban azonban az esetek igen kis százalékában fordulnak a jogsértés elszenvedői bírósághoz. Mindezek miatt, ha tevőleges jóvátétel csak 10 %-os mértéket jelenthet, bírság kiszabással való fenyegetettség esetén egyik eljárás alá vont sem fogja vállalni, a jogsértést elszenvedőknek pedig marad a hosszabb eljárás, amelyet ahogy eddig sem, nem fognak választani.

**10.**Üdvözlendőnek tartjuk, hogy a 80. pont alapján megismételt eljárásokban (pl.: Kúria vagy rendes bíróságok által hatályon kívül helyezett határozatok esetében) a Gazdasági Versenyhivatal nem kívánja alkalmazni az Új Bírságközlemény 15. pontjában megjelölt 30%-os értéket és a minimális arányszámokat, ugyanakkor szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy igazságtalan helyzetet teremtene, ha az Új Bírságközlemény szigorúbb súlyosító körülményeit, pontrendszerét figyelembe véve (pl.: vezető tisztségviselők érintettsége a jogsértésben) kerülne a meghatározásra a megismételt eljárásban a bírság összege. Álláspontunk szerint **a jobbiztonság akkor sérülne a kevésbé, ha az „elkövetés”, az állítólagos jogsértés idején hatályban lévő bírságközlemény rendelkezéseit alkalmazná a Gazdasági Versenyhivatal a megismételt eljárásokban, hiszen az eljárás alá vont vállalkozások az adott, akkor hatályos bírságközlemény rendelkezéseit ismerve valósították meg magatartásukat és alakították ki a megelőző eljárás során védekezésüket.**

**11.**Emellett általánosan fontosnak tartanák annak rögzítését, hogy **a megismételt eljárásokban csak akkor alkalmazható szigorúbb bírságmérték, ha ebben az eljárásban olyan tények kerülnek feltárásra az eljárás alá vont magatartásával kapcsolatban, amelyet az alapeljárásban a hatóság nem értékelt, vagy minősített.**

Budapest, 2017. 09. 29.

Tisztelettel:

**Kende, Molnár-Bíró, Katona Ügyvédi Társulás  
dr. Molnár-Bíró György**